

3^e FARO gevolgen-enquête, 2009

Conclusies

Aan deze derde versie van een enquête van de Anthony Ruijs Stichting onder overlevenden en nabestaanden van de vliegtuigramp in Faro, Portugal 1992, hebben 50 respondenten, van de aangeschreven 130 lotgenoten, deelgenomen. 36 van hen zijn overlevenden van de ramp, 8 van hen zijn nabestaanden en 4 van hen zijn zowel overlevende als nabestaande. 2 respondenten zijn op een andere manier betrokken bij de Anthony Ruijs Stichting en hebben zodoende ook de mogelijkheid gekregen om de vragenlijst in te vullen. Onder de 50 respondenten zijn 24 mannen en 26 vrouwen en de gemiddelde leeftijd is 57 jaar. 12 respondenten hebben niet eerder deelgenomen aan een vragenlijst van de Anthony Ruijs Stichting, 11 respondenten hebben 1 keer eerder een vragenlijst ingevuld en 24 van de 50 respondenten hebben alle twee de eerdere vragenlijsten ingevuld.

Uit de resultaten van de analyses blijkt dat de overlevenden en nabestaanden van de vliegtuigramp op dit moment met een negatief gevoel terug denken aan het handelen van Martinair. Respondenten verwijten de vliegmaatschappij een slechte betrokkenheid en hebben geen steun of respect van Martinair ervaren. Ook het onderzoek dat is uitgevoerd naar de oorzaak van de ramp wordt niet positief beoordeeld door de respondenten. Veelal wordt de geslotenheid en invloed van Martinair in het onderzoek genoemd als negatieve factor. Over de rol van de rijksoverheid na de ramp zijn de respondenten over het algemeen ook niet zo te spreken. Deze heeft volgens de respondenten te weinig aandacht besteed aan de ramp en in verhouding veel meer aandacht aan de Bijlmerramp, zodat zij niet de gewenste erkenning en het gewenste medeleven vanuit de staat hebben ervaren. Organisaties/groepen die wel positief beoordeeld werden door de respondenten waren de lotgenotenorganisatie, de directe eigen omgeving en de steun van lotgenoten zelf.

Over de langdurige fysieke gevolgen van de ramp voor de overlevenden kan gezegd worden dat 16 respondenten aangeven op dit moment nog lichamelijke klachten te ondervinden in het dagelijks leven en hier al dan niet voor in behandeling zijn. 22 respondenten geven aan nog dagelijks grote of kleine functioneringsproblemen te ondervinden naar aanleiding van aanhoudende psychische klachten na de ramp.

Conclusies uit 3^e FARO gevolgen-enquête, 2009

Gemiddeld genomen zijn de respondenten er na de ramp in hun algehele situatie op achteruit gegaan. Ook hun financiële situatie heeft voor de meeste respondenten een verslechtering doorgemaakt.

Het proces van schadevergoeding wordt door de meeste respondenten die zich erin gemengd hebben als negatief ervaren. Dit geldt zowel voor de algemene schadevergoeding als voor het Faro steunfonds.

Uit een van de laatste vragen blijkt dat de meeste respondenten zich in de afgelopen 5 jaar nog een enkele keer of met enige regelmaat bezig hebben gehouden met de ramp. Dit is zeker ook af te leiden uit de analyses in dit rapport, maar voornamelijk in menselijke zin zeer denkbaar. Wanneer men een dierbare is verloren, nog dagelijks lichamelijke of psychische klachten heeft naar aanleiding van de ramp of in een ander financieel parket zit door de ramp, zal men onvermijdelijk in gedachten regelmatig teruggaan naar de dag van 21 december 1992. Om maar te zwijgen over de momenten waarop terugdenken aan deze dag wordt opgewekt door media berichtgeving van een nieuw ongeval met grote omvang.